

บทความวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ สำหรับครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสตูล

วรรณิ ปาทาน*, ชัยลิขิต สร้อยเพชรเกษม**, กฤษยากาญจน์ โดพิทักษ์***

*มหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ

** ดร. (วิจัยและประเมินผล) อาจารย์สาขาการวิจัยและประเมินผล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

***ดร. (วิจัยและประเมินผล), ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาการวิจัยและประเมินผล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมฯ 3) เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลจากการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ และ 4) เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมฯ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสตูล โดยแบ่งออกเป็น 1) กลุ่มทดลองหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 15 คน 2) กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 48 คน ได้แก่ กลุ่มทดลอง 24 คน กลุ่มควบคุม 24 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทางแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานสถานการณ์โรคติดต่อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวโน้มการเกิดโรคที่เพิ่มขึ้นและมีการแพร่ระบาดของโรคอย่างมาก ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ นั่นก็คือ ครูที่เลี้ยงประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งต้องมีสุขภาพและความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อดี 2) หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.33/82.22 3) ความรู้ของครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และครูที่เลี้ยงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4) หลักสูตรฝึกอบรมมีคุณภาพผ่านเกณฑ์การประเมินตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

Research

The Curriculum Development Training Prevention and Control of Communicable Disease for teacher in the Child Development Center Satun Province.

*Wanee Patan**, *Chailikit Soiphetkasem***, *Krittayakan Topithak****

** Master of Education in Research and Evaluation*

*** Ph.D.(Evolution and Research), Lecturer Department of Evaluation and Research, faculty of Education, Thaksin university*

**** Ph.D. (Evolution and Research), Asst. Prof. Department of Evaluation and Research, faculty of Education, Thaksin university*

Abstract

This Thesis aimed to 1) Learn the basic information and documents related to the development of training courses. The prevention and control of communicable diseases 2) Create and monitor the effectiveness of the training course. 3) Determine the effectiveness of the training course. 4) Assess the quality of training courses. The sample is the babysitters in Child Development Center of Satun. They were divided to 2 groups. The first group was 15 people for the experimental group to achieve efficiency in the curriculum. The second was 48 people for the treatment group that were 24 people for experimental group and 24 people for control group. They were from random selection. Research instruments were the test about prevention and control infection and satisfaction questionnaires. The statistics used to analyze data were mean, standard deviation and Factorial Repeated Measure ANOVA.

The results showed that 1) disease incidence has increased and it has spread rapidly. The people who play an important role in the prevention and control of infection are babysitters in Child Development Center. They have to be healthy and knowledgeable about the prevention and control of infection very well. The effectiveness of the training program is 81.33 / 82.22 3) Knowledge of babysitters in child development center who join in a training course about the prevention and control of infection after training is significantly higher than the babysitter in a normal class at 0.05. Babysitters were satisfied with the high level 4) The training course meet quality evaluation criteria based on the research.

Keywords: The Curriculum Training, The prevention and control of communicable diseases

บทนำ

ตามที่กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้เล็งเห็นความสำคัญของศูนย์เด็กเล็ก ซึ่งเป็นศูนย์รวมของการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของเด็กในระดับพื้นที่ ที่มีความสำคัญทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสมอง หากเด็กเกิดการเจ็บป่วยจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก รวมถึงภาวะที่จะเกิดตามมาของผู้ปกครองและครอบครัว และเมื่อมีเด็กป่วยด้วยโรคติดต่อที่พบบ่อย และโรคที่มีความสำคัญ เช่น หวัด ปอดบวม อุจจาระร่วง มือเท้าปาก หัด อีสุกอีใส รวมทั้งโรคติดต่อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนอื่นๆ ทำให้เกิดการระบาดได้ในศูนย์เด็กเล็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ที่มีเด็กอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการป้องกันและควบคุมโรคที่ดีและมีประสิทธิภาพจะมีส่วนช่วยให้เด็กที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็กไม่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อที่พบได้บ่อย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข จึงได้ดำเนินการป้องกันควบคุมโรคติดต่อในศูนย์เด็กเล็ก เพื่อให้เด็กที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็กมีสุขภาพร่างกายที่ดี มีการพัฒนาอย่างสมวัย ไม่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อที่สามารถป้องกันได้ ด้วยแนวทางของกรมควบคุมโรค โดยใช้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน 3 ประการ ได้แก่ 1) ครูผู้ดูแลเด็กมีสุขภาพและความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อดี 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการที่ดี และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ศูนย์เด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทั่วประเทศเป็นศูนย์เด็กเล็กปลอดโรค โดยในปี พ.ศ. 2554 ให้ดำเนินการให้ได้ร้อยละ 30 ปี พ.ศ. 2555 ดำเนินการให้ได้ร้อยละ 70 และในปี พ.ศ. 2556 ให้ดำเนินการให้ได้ร้อยละ 100 (สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2553 : 6)

จากการประเมินผลการดำเนินศูนย์เด็กเล็กปลอดโรค ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล พ. ศ. 2555 โดยการใช้ แบบสอบถามและตรวจสอบการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคในศูนย์เด็กเล็ก พบว่าตัวชี้วัดที่ยังไม่ผ่านการประเมินของศูนย์เด็กเล็กคือ 1) ศูนย์เด็กเล็กมีนโยบาย/แผนปฏิบัติงาน/โครงการประจำปีในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อของศูนย์เด็กเล็ก ร้อยละ 66.20, 2) ศูนย์เด็กเล็กมีการประชุม

คณะกรรมการหรือคณะทำงานในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยและการพัฒนาสุขภาพของเด็ก ร้อยละ 43.66, 3) ครูและผู้ดูแลเด็กทุกคน ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีหรือตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยทุก 1-2 ปี ร้อยละ 61.97ม 4) ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนได้รับการอบรมในเรื่องการป้องกันควบคุมโรคติดต่อที่พบบ่อยในศูนย์เด็กเล็กจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ร้อยละ 22.53, 5) ครูผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมให้ความรู้กับผู้ปกครองเรื่อง โรคติดต่อที่พบบ่อยในเด็ก อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยประสานเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานสาธารณสุข ร้อยละ 56.34 (เอกสารอัดสำเนา สรุปผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปลอดโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล. 2555 : 3-12)

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดหรือพัฒนาความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และปรับทัศนคติ (Attitude) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องประกอบกัน การฝึกอบรมนั้นถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ของการพัฒนาองค์กร ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร ดังนั้นทรัพยากรบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดีเยี่ยมเป็นหลักประกันต่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าขององค์กรนั้น สำหรับองค์กรทางการศึกษาที่เช่นเดียวกัน การฝึกอบรมสามารถพัฒนาบุคลากรในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะทำให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ส่งผลให้สามารถจัดการเรียนรู้และการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้เรียนและโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กได้มีความรู้ความเข้าใจตลอดจนทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานและนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการป้องกันควบคุมโรคในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างถูกต้อง สามารถควบคุมการแพร่กระจายโรคไม่ให้เกิดการระบาด นอกจากนี้ยัง

เป็นการเตรียมความพร้อมรับมือกับการระบาดของโรคติดต่อใหม่ๆและโรคที่เป็นปัญหาในพื้นที่ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเอกสาร ที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการฝึกอบรม		คุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม
-การฝึกอบรมด้วยหลักสูตร เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก -การฝึกอบรมแบบปกติ	→	1.ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรฐานตามเกณฑ์ 80/80 2.ความรู้ ของครูพี่เลี้ยงกลุ่มที่รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ สูงกว่ากลุ่มแบบปกติ 3. ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออยู่ในระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสตูล จำนวน 7 อำเภอ จำนวนครูพี่เลี้ยงทั้งหมด 328 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอควนโดน จังหวัดสตูลโดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่ม จากนั้นทำการสุ่มครูพี่เลี้ยงเพื่อทดลองหาประสิทธิภาพของหลักสูตรจำนวน 1 ครั้ง ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

2. เพื่อสร้างและตรวจสอบประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสตูล

3. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลจากการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสตูล

4. เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครู พี่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสตูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองเพื่อหาคุณภาพของหลักสูตร ผู้วิจัยจะใช้กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยวิธีสุ่มกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นหน่วยการสุ่ม ได้ตัวอย่างจำนวน 1 อำเภอ จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยใช้เขตองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการสุ่มซึ่งมี 4 เขต จากนั้นสุ่มกลุ่มโดยใช้เขตขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการสุ่มออกมา 2 กลุ่ม และทำการสุ่มวิธีการฝึกอบรมเข้ากลุ่ม กำหนดให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับอบรมด้วยวิธีปกติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ข้อคำถามประเมินความเหมาะสม
องค์ประกอบของหลักสูตร

1.2 ข้อคำถามประเมินความสอดคล้อง
องค์ประกอบของหลักสูตร

2. แบบทดสอบวัดความรู้ เรื่องการป้องกันและ
ควบคุมโรคติดต่อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงที่
มีต่อการอบรม เรื่อง การป้องกันควบคุมโรคติดต่อ
สำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและ
เอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดวิธีดำเนินการดังนี้

1.ศึกษาข้อมูลสถานการณ์โรคติดต่อติดต่อใน
ประเทศไทย และแนวโน้มในด้านการแพร่ระบาดของ
โรคติดต่อ

2.ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของ
ครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นโยบายเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อในศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กของกระทรวงสาธารณสุข นโยบายการจั
ดการศึกษาของรัฐ รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 การสร้างและหาประสิทธิภาพของ
หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุม
โรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดย
กำหนดวิธีดำเนินการดังนี้

1.การสร้างและการตรวจสอบความเหมาะสม
และความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร
ฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
สำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1ศึกษาคู่มือเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุม
โรคติดต่อ การจัดทำแผนป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
ในสถานศึกษา วิธีการฝึกอบรม และการจัดทำแผนการ
เรียนรู้

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จาก
ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและ
งานวิจัยในขั้นตอนที่ 1 เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาใน
หลักสูตรให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรฝึกอบรม

1.3 ออกแบบเนื้อหาความรู้ที่จะนำมาสร้าง
แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
มีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

1.4 กำหนดโครงร่างของหลักสูตรฝึกอบรม
เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยง
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วยแผนการฝึกอบรม
จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้
ระยะเวลา สื่อการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผล

1.5 นำโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมเสนอต่อ
อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง

1.6 นำโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมที่ปรับปรุงแล้ว
ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 3 ท่านและ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อจำนวน 2
ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบ
หลักสูตรฝึกอบรม แล้วนำผลการพิจารณามาหาค่าเฉลี่ยและ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่าตั้งแต่ 3.50
ขึ้นไป และตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ
หลักสูตร โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณา
ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

1.7ปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมตามคำแนะนำ
ของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

2.การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม
เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยง
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง เพื่อหา
ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมโดยกลุ่มตัวอย่าง
เป็นครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 15 คน ใช้
เวลาในการทดลองนอกเวลาการสอนของครูพี่เลี้ยง
โดยผู้วิจัยอธิบาย ชี้แจงเกี่ยวกับการศึกษาและปฏิบัติ
ตามหลักสูตรฝึกอบรม แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่
ละแผนการฝึกอบรมให้ครูพี่เลี้ยงเข้าใจ ก่อนดำเนินการ
สอนตามลำดับขั้นของแผนการฝึกอบรมที่กำหนดไว้
เมื่อครูพี่เลี้ยงเรียนจบในแต่ละแผนการฝึกอบรมแล้วให้
ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และเมื่อเรียนครบทุก
แผนการฝึกอบรมแล้วให้ครูพี่เลี้ยงทำแบบทดสอบวัด
ความรู้ เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อหลัง
ฝึกอบรมทันที นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด
ระหว่างการฝึกอบรมและแบบทดสอบหลังการ

ฝึกอบรมมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ 80/80

ระยะที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิผลจากการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดวิธีดำเนินการดังนี้

1. นำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครูที่เลี้ยงในกลุ่มตัวอย่างจริง คือ ครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล จำนวน 24 คน และจัดการอบรมแบบปกติสำหรับครูที่เลี้ยง จำนวน 24 คน

2. แบบแผนที่ใช้ในการทดลองนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนกลุ่มไม่เท่าเทียมทดสอบก่อน – หลัง (Non - Equivalent Control Group Pretest – Posttest Design)

3. ให้ครูที่เลี้ยงในกลุ่มทดลอง ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตร เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ กับกลุ่มอบรมแบบปกติ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ระยะที่ 4 การประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. นำข้อมูลที่ได้จากการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

2. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบความรู้ของครูที่เลี้ยงกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อกับกลุ่มที่อบรมแบบปกติ ว่าครูที่เลี้ยงที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมมีความรู้สูงกว่ากลุ่มที่อบรมแบบปกติหรือไม่

3. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมว่าครูที่เลี้ยงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไปหรือไม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยนำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรมและแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตร (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

4.2 การเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ของครูที่เลี้ยงระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตร เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ กับกลุ่มอบรมแบบปกติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทางแบบวัดซ้ำ (Factorial Repeated Measure ANOVA) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2554 : 207)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมโดยการทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 1 กลุ่ม ด้วยการทดสอบ t (One Sample t-test) กำหนดระดับนัยสำคัญ .05 (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2554 : 143)

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า จากสถานการณ์การเกิดโรคติดต่อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็มีแนวการเกิดโรคที่เพิ่มขึ้นและมีการแพร่ระบาดของโรคอย่างมาก ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อนั้นก็คือ ครูที่เลี้ยงประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งต้องมีสุขภาพและความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ดังนั้นแนวทางสำคัญที่จะพัฒนาความรู้ของครูที่เลี้ยงประจำศูนย์เด็กเล็กก็คือ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อที่

2. ผลการสร้างและตรวจสอบประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย 1) เอกสารหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร, เป้าหมายของหลักสูตร, จุดมุ่งหมายของหลักสูตร, โครงสร้างและขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรได้แก่ หน่วยที่ 1 เรื่องบทบาทของครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อโรคติดต่อ หน่วยที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ หน่วยที่ 3 เรื่องโรคติดต่อที่พบบ่อยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หน่วยที่ 4 แผนป้องกันโรคติดต่อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, การจัดกิจกรรมการ

ฝึกอบรม และการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม 2) คู่มือหลักสูตรฝึกอบรม

2.2 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.33/82.22 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลคะแนนการทดลองหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผลคะแนนระหว่างฝึกอบรม			คะแนนแบบทดสอบหลังฝึกอบรม			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E1	E_1 / E_2
40	32.53	81.33	30	46.25	82.22	81.33/82.22

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความรู้ของครูพี่เลี้ยงกลุ่มที่รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสูงกว่ากลุ่มแบบปกติ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทางแบบวัดซ้ำ (Factorial

Repeated Measure ANOVA) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2554 : 207) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2- 5

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการสอบวัดความรู้ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กลุ่มทดลอง) และกลุ่มที่ฝึกอบรมแบบปกติ (กลุ่มควบคุม)

	กลุ่ม	n	X	SD
สอบก่อน(เวลา1)	กลุ่มทดลอง	24	11.71	0.81
	กลุ่มควบคุม	24	11.96	1.40
สอบหลัง(เวลา2)	กลุ่มทดลอง	24	26.21	1.14
	กลุ่มควบคุม	24	15.33	0.96

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการสอบก่อนเรียนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่า คะแนนสอบก่อนเรียน (Pretest) ของกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.40คะแนนสอบหลังเรียน (Posttest) ของกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย

เท่ากับ 26.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.14 และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (2x2 Factorial Repeated Measure ANOVA)

	Effect	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
Time	Pillai's Trace	.971	1552.234 ^a	1.000	46.000	.000
	Wilks' Lambda	.029	1552.234 ^a	1.000	46.000	.000
	Hotelling's Trace	33.744	1552.234 ^a	1.000	46.000	.000
	Roy's Largest Root	33.744	1552.234 ^a	1.000	46.000	.000
Time * group	Pillai's Trace	.929	601.264 ^a	1.000	46.000	.000
	Wilks' Lambda	.071	601.264 ^a	1.000	46.000	.000
	Hotelling's Trace	13.071	601.264 ^a	1.000	46.000	.000
	Roy's Largest Root	13.071	601.264 ^a	1.000	46.000	.000

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอบวัดความรู้กับวิธีการฝึกอบรม (Time * group) มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 (ดูที่ Wilks' Lambda) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบแยกพวก (Simple Main Effect) ผลการทดสอบดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบแยกพวก (Simple Main Effect) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมด้วย

หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ (กลุ่มทดลอง) กับกลุ่มที่อบรมแบบปกติ (กลุ่มควบคุม) จากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับ กับกลุ่มที่อบรมแบบปกติจากคะแนนการทดสอบหลังเรียน (กลุ่มที่ เวลา1 และ กลุ่มที่ เวลา2)

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
Pretest	Equal variances assumed	1.981	.166	-.759	46	.452	-.25000	.32946
	Equal variances not assumed			-.759	36.780	.453	-.25000	.32946
Posttest	Equal variances assumed	.540	.466	35.676	46	.000	10.87500	.30483
	Equal variances not assumed			35.676	44.735	.000	10.87500	.30483

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบแยกพวก (Simple Main Effect) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ กับกลุ่มที่อบรมแบบปกติจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียน และกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อกับกลุ่มที่อบรมแบบปกติจากคะแนนการทดสอบหลังเรียน พบว่า 1) คะแนนการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แสดงว่าครูที่เลี้ยงทั้งสองกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อใน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนการฝึกอบรมเท่ากัน ซึ่งมีความเหมาะสมในการเปรียบเทียบวัดความรู้ เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของวิธีการฝึกอบรม ทั้งสองวิธี 2) คะแนนการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าวิธีการฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำให้ครูที่เลี้ยงมีความรู้สูงขึ้น

Test Value = 3.5				
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
ระดับความพึงพอใจ	8.739	23	.000	.6314

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบแยกพวก เพื่อเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนกับคะแนนสอบหลังเรียน ในกลุ่มที่เรียนด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและ

ควบคุมโรคติดต่อ (กลุ่มทดลอง) และคะแนนสอบก่อนเรียนกับคะแนนสอบหลังเรียนในกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการอบรมแบบปกติ (กลุ่มควบคุม) (เวลาที่กลุ่ม1 และ เวลาที่ กลุ่ม2)

		Paired Differences			t	ddf	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
กลุ่มทดลอง	คะแนนหลังเรียน - คะแนนก่อนเรียน	14.50	1.38	.28	51.36	23	.000
กลุ่มควบคุม	คะแนนหลังเรียน - คะแนนก่อนเรียน	3.38	1.74	.36	9.50	23	.000

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบแยกพวกเพื่อเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนกับคะแนนสอบหลังเรียน ในกลุ่มที่เรียนด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ (กลุ่มทดลอง) และคะแนนสอบก่อนเรียนกับคะแนนสอบหลังเรียนในกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการอบรมแบบปกติ ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) คะแนนสอบหลังเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนสอบหลังเรียนในกลุ่มควบคุมสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์นี้ทำให้ทราบวิธีการฝึกอบรมทั้งสองวิธีสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อได้ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าวิธีการฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำให้ครูที่เลี้ยงมีความรู้สูงขึ้น

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ดังตารางที่

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการทดสอบสมมติฐานระดับความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงในศูนย์เด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงในศูนย์เด็กเล็กที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ พบว่าความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงในศูนย์เด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ได้ว่า ความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออยู่ในระดับมากขึ้นไป

สรุปผลและอภิปราย

1. สรุปผล

1.1 จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า จากสถานการณ์การเกิดโรคติดต่อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ามีแนวทางการเกิดโรคที่เพิ่มขึ้นและมีการแพร่ระบาดของโรคอย่างมาก ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ นั่นก็คือ ครูที่เลี้ยงประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งต้องมีสุขภาพและความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อดี ดังนั้นแนวทางสำคัญที่จะพัฒนาความรู้ของครูที่เลี้ยงประจำศูนย์เด็กเล็กก็คือ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อที่

1.2 ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.33/82.22

1.3 ความรู้ของครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้ารับการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.4 ความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงในศูนย์เด็กเล็กที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ พบว่าความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จากสถานการณ์การเกิดโรคติดต่อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ามีแนวทางการเกิดโรคที่เพิ่มขึ้นและมีการแพร่ระบาดของโรคอย่างมาก ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ นั่นก็คือ ครูที่เลี้ยงประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งต้องมีสุขภาพและความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อดี ดังนั้นแนวทางสำคัญที่จะพัฒนาความรู้ของครูที่เลี้ยงประจำศูนย์เด็กเล็กก็คือ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ซึ่งสอดคล้องกับ เครือวัลย์ ลิมอภิชาติ (2531 : 6-7) กล่าวว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญเนื่องจากสาเหตุ ดังนี้ 1.) ไม่มีสถาบันการศึกษาใดๆ ที่สามารถผลิตคนให้มีความสามารถที่จะทำงานต่างๆ ได้ทันที องค์กรที่รับบุคลากรใหม่จึงต้องทำการฝึกอบรมประเภทก่อนการทำงาน (Pre-Service Training) เพื่อให้บุคลากรใหม่สามารถคุ้นเคยกับสถานที่ที่จะทำงาน เข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกขององค์กร ครอบคลุมจนเข้าใจวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่พอเหมาะกับความต้องการขององค์กร 2.) สภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นผลให้องค์กรต้องหาทางให้บุคลากรสามารถทำงานในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว และการฝึกอบรมที่ถูกต้องจะช่วยให้คนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเร็วยิ่งขึ้น 3.) ได้มีการพิสูจน์แล้วว่า การขาดการฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมทางอ้อมสูงมาก เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานต้องฝึกฝนเองโดยลองผิดลองถูก หรือสังเกตจากผู้อื่นทำให้เสียเวลาและอาจไม่ได้เรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุด และ 4.) เมื่อองค์กรใด มีการฝึกอบรมและการพัฒนาอย่างมีระบบ องค์กรนั้นก็ได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมและการพัฒนา

2. ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.33/82.22 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เป็นผลมาจากการดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบ ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมที่เป็นระบบ ดังที่ไทเลอร์

ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอนว่าควร จะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการคือ 1.) จุดมุ่งหมายทางการ ศึกษา ไทเลอร์ (Tyler. 1949 : 5-6) กล่าวว่า การศึกษาเป็น กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน ซึ่ง พฤติกรรมหมายถึง การคิด ความรู้สึกและการกระทำ ดังนั้น จุดมุ่งหมายทางการศึกษา คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 2.) รูปแบบของวัตถุประสงค์ ไทเลอร์ (Tyler. 1949 : 44-47) ได้ เสนอรูปแบบของวัตถุประสงค์ไว้ 3 รูปแบบ ได้แก่ 2.1) กำหนดในลักษณะที่ผู้สอนต้องการกระทำ เป็นข้อความที่ บ่งชี้ว่าผู้สอนวางแผนจะทำอะไรบ้าง 2.2) กำหนดเป็นหัวข้อ เรื่อง แนวคิดหรือองค์ประกอบอื่นๆของเนื้อหาซึ่งบ่งชี้ถึง เนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียน 2.3) การกำหนดในรูปแบบที่บอก ทั้งพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนาให้เกิดในผู้เรียน และเนื้อหาที่ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่ต้องการนำพฤติกรรมนั้นไป ประยุกต์ใช้ วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจะช่วยในการกำหนด แนวทางในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้และการวางแผน เนื้อหาให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาพฤติกรรมที่คาดหวัง 3.) การ เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ ไทเลอร์ (Tyler. 1949 : 65-68) ได้เสนอ หลักเกณฑ์ในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ดังนี้ 3.1) ผู้เรียนต้องมีโอกาสในการฝึกปฏิบัติกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ 3.2) ประสบการณ์การ เรียนรู้นั้นควรจะทำให้ผู้เรียน ได้มีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติ 3.3) ประสบการณ์การเรียนรู้นั้นควรมีความเหมาะสมและอยู่ ในวัยที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ 3.4) การบรรลุ วัตถุประสงค์ข้อเดียวอาจจะต้องใช้ประสบการณ์การเรียนรู้ หลายๆด้าน 3.5) ประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเดียวกันอาจ ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้หลายประการ 4.) การประเมิน Tyler (1949 : 10 5-106) แนวคิดที่สำคัญของการ ประเมินผลมี 2 ข้อ คือ 4.1) ต้องเป็นการประเมินเพื่อ ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน 4.2) ต้องมี การประเมินมากกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อดูว่ามีการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นหรือไม่ จึงมีความจำเป็นที่การประเมินผลทาง การศึกษา ต้องมีการประเมิน 2 ครั้ง คือก่อนเริ่มต้น โปรแกรมการศึกษา และหลังสิ้นสุดโปรแกรมการศึกษา เพื่อ วัดการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการสร้าง หลักสูตรฝึกอบรมแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปหาประสิทธิภาพของ หลักสูตรฝึกอบรมกับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน

อำเภอควนโดน แบบกลุ่มใหญ่ จำนวน 15 คน ซึ่งกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพในครั้งนี้มีลักษณะ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนะ บัวสนธิ์ (2552 : 50) ได้เสนอการประเมิน ประสิทธิภาพของนวัตกรรม โดยกล่าวว่า การประเมินส่วนนี้ เป็นการพิจารณาว่าเมื่อนำนวัตกรรมการศึกษาภายหลังจาก ผ่านการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมจาก ผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะพื้นภูมิ หลังคล้ายคลึงใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายแล้วผลจะเป็น ประการใด และสอดคล้องกับวโร เฟ็งสวัสดิ์ (2545 : 42-45) ได้กล่าวว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพหมายถึง ระดับประสิทธิภาพ ของนวัตกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ ผู้ผลิตพอใจว่า ถ้าหากนวัตกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับที่ กำหนดแล้ว ก็มีคุณค่านำไปใช้ได้ และมีคุณค่าแก่การลงทุน ผลิตออกมา

สรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและ ควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด ไว้ ส่งผลให้ครูพี่เลี้ยงเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรฝึกอบรม และสามารถนำไปใช้เป็นการ จัดการฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อไปได้

3.ผลการวิจัยการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า

3.1ในด้านความรู้ ครูพี่เลี้ยงมี 1) คะแนนการ ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่ม ควบคุมไม่แตกต่างกัน แสดงว่าครูพี่เลี้ยงทั้งสองกลุ่มมี ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อก่อน การฝึกอบรมเท่ากัน ซึ่งมีความเหมาะสมในการเปรียบเทียบ วัดความรู้ เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กของวิธีการฝึกอบรมทั้งสองวิธี 2) คะแนนการ ทดสอบหลังเรียน (Posttest) ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่ม ควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า วิธีการฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่องการ ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กทำให้ครูพี่เลี้ยงมีความรู้สูงขึ้น 3) คะแนน สอบหลังเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) คะแนนสอบหลังเรียนในกลุ่มควบคุมสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าวิธีการฝึกอบรมทั้งสองวิธีสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อได้ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่ม แสดงให้เห็นว่าความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แม้ว่าวิธีการเรียนแบบปกติสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อของครูพี่เลี้ยงได้ แต่วิธีการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ สามารถที่จะพัฒนาความรู้ได้สูงขึ้นและสูงกว่าวิธีการอบรมแบบปกติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ของครูพี่เลี้ยงน่าจะเป็นเพราะการให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อ การแพร่ระบาดของโรคในชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม มีการบรรยายให้ความรู้โดยวิทยากรและเปิดโอกาสในการซักถาม การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมแบบกลุ่มย่อย โดยการนำปัญหาและสถานการณ์ของโรคติดต่อจากที่เคยเกิดขึ้นในสถานศึกษามาให้ครูพี่เลี้ยงร่วมกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา ครูพี่เลี้ยงทุกคนมีส่วนร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา และนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมกล้าคิด กล้าพูดในเรื่องที่ตนเองมีความรู้ความเข้าใจ และทำให้ได้รับความรู้ความคิดเห็นในแง่มุมอื่นๆ จากสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ (2553 : 117) ที่พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบ CIPPA กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง โรคติดต่อในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ ประทุม (2554 : 99) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องโรคติดต่อ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ นาคุณทรง (2552: 101) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวิทยากรเพื่อ

พัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการเข้าฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เฉลี่ยโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจในแต่ละด้านของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมปรากฏว่า ความพึงพอใจด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านวิทยากรฝึกอบรม และด้านสถานที่และสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม พบว่าครูพี่เลี้ยงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงในศูนย์เด็กเล็กมีต่อหลักสูตรฝึกอบรม พบว่าความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงในศูนย์เด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของสมพร สมพงษ์ (2553 : 117) ที่พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบ CIPPA กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง โรคติดต่อในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ CIPPA กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง โรคติดต่อในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนียา กองภา (2550 : 79-80) ได้พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่องโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่องโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

4. ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากเหตุผลดังกล่าวที่ได้อภิปรายแล้วทั้ง 3 ประเด็นสรุปได้ว่าหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่มีคุณภาพ เพราะ เมื่อพิจารณาจาก

ผลการจัดการฝึกอบรมแล้วผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ คือ

1. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรฐานตามเกณฑ์ 80/80

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีคุณภาพครบทั้ง 2 ด้านได้แก่

2.1 ความรู้ของครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เข้ารับการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษา พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำหรับครูพี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทักษะด้านความรู้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงควรนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ก่อนที่ครูพี่เลี้ยงจะเริ่มเรียนด้วยหลักสูตรฝึกอบรม ควรให้ศึกษาคำแนะนำสำหรับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิธีใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองขณะเข้ารับการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรวิจัยเปรียบเทียบระดับความรู้ของครูพี่เลี้ยงในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 4 หน่วย เพื่อให้ครูพี่เลี้ยงได้ทราบจุดเด่น จุดด้อยของตนเองและนำผลที่ได้มาแนวทางในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ควรเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้หลังจากเข้ารับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง

การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อจบไปแล้ว เพื่อพิจารณาถึงความสามารถในการจดจำและการนำเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูพี่เลี้ยงเคยเรียนรู้หรือมีประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- เครือวัลย์ ลิ้มอภิชาติ. 2531. **หลักการและเทคนิคการจัดฝึกอบรมและการพัฒนาแนวทางการวางแผนการเขียนโครงการและการบริหารโครงการ.** กรุงเทพฯ: สยามศิลป์การพิมพ์.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2554. **การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัศนีย์ นาคคุณทรง. 2552. **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวิทยากรเพื่อพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทัศนียา กองภา. 2550. **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Cooperative Learning) กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาเรื่องโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- รัตนะ บัวสนธ์. 2552. **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.** กรุงเทพฯ : คำสมัย.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. 2545. **การวิจัยในชั้นเรียน.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมพร สมพงษ์. 2553. **ผลการจัดการเรียนรู้ รูปแบบ CIPPA กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาเรื่องโรคติดต่อในท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล. 2555. **เอกสารอัดสำเนา สรุปผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก**

- เล็กปลอดโรคจังหวัดสตูล. (1-12). สตูล:
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล.
สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวง
สาธารณสุข. 2553. **แนวทางการป้องกัน
ควบคุมโรคติดต่อ ในศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียน
อนุบาล.** กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์.
- อำไพ ปรงหอม. 2554. การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป
เรื่องโรคติดต่อ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา
และพลศึกษา เรื่อง โรคติดต่อในท้องถิ่น ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านกลาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภังคบุรีเขต 3.
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Tyler, Ralph W. 1949. **Basic Principle of
Curriculum and Instruction.** Chicago:
The University of Chocago.